

Geum macrophyllum Willd. ook in Nederland

Douwe T.E. van der Ploeg (Sytsingawiersterleane 132, 8605 CV Sneek)

Geum macrophyllum Willd. was found naturalized for the first time in the Netherlands along a footpath in Gorredijk (Province of Friesland).

Op 22 april 1992 wees mevrouw T. Westra mij langs een voetpad bij Gorredijk (11.45.32) een hoge *Geum*-species die ik niet kende. De plant trok de aandacht door de forse afmetingen (tot meer dan 1 m hoog, met per plant meer dan vijf rijkbloeiende stengels) en door de wortelbladen met een opvallend grote eindlob, die tot 15 cm breed was. Determinatie met *Flora Europaea*¹ en met de *New Britton and Brown*² leidde tot *Geum macrophyllum* Willd. (Fig. 1).

De planten, enkele tientallen rijkbloeiende exemplaren, groeiden langs een voetpad tussen een woonwijk en een scholencomplex, dat blijkbaar nogal veel belopen werd door hondenbezitters. In en naast de enkele meters brede zoom van struikgewas langs het voetpad kwamen o.a. ook voor: *Claytonia sibirica* L., *Lamiastrum galeobdolon* (L.) Ehrend. & Polatschek cv. 'Florentinum' en *Rosa multiflora* Thunb. Gezien de voor floristen minder aantrekkelijke groeiplaats werd aanvankelijk weinig waarde gehecht aan het voorkomen van de plant. Toch werd in de volgende jaren de ontwikkeling ter plaatse gevolgd. Hierbij bleek dat *Geum macrophyllum* hier door de jaren heen standhoudt en zich sterk uitbreidt. In 1992 werden enkele tientallen exemplaren gevonden. Na een terugval in 1996 nam het aantal in 1997 en 1998 sterk toe. In 1998 stonden er meerdere tientallen forse, rijk bloeiende planten, terwijl zeker een vrij groot aantal door verbreding van het voetpad verloren was

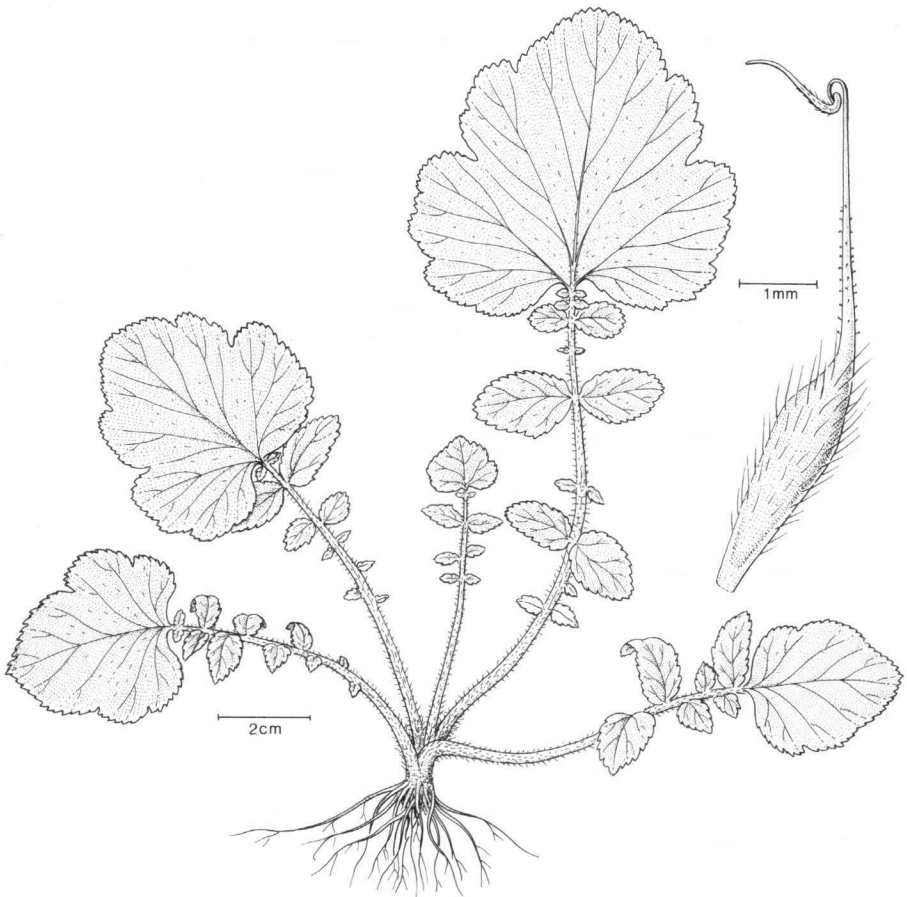

Fig. 1. *Geum macrophyllum* Willd. Tekening J. van Os.

gegaan. Meerdere niet bloeiende rozetten werden tevens aangetroffen. Stond *Geum macrophyllum* aanvankelijk slechts aan één zijde van het pad, in 1997 en 1998 werden de planten aan weerszijden van het pad aangetroffen over meer dan 100 m.

Geum macrophyllum, een soort uit Noord-Amerika en Oost-Siberië, blijkt op meerdere plaatsen in Europa verwilderd en ingeburgerd te zijn. Flora Europaea¹ noemt Noorwegen, Engeland, Duitsland, Tsjecho-Slowakije en Rusland, terwijl Lid³ ook het voorkomen op diverse plaatsen in Zweden vermeldt. Ook voor Finland worden enkele vindplaatsen genoemd.⁴ Recent is *Geum macrophyllum* in België (Meerdaal, Midden-Brabant) aangetroffen.^{5,6} De beschrijvingen van de groeiplaatsen van *Geum macrophyllum* in de flora's van de ons omringende landen komen voor een groot deel overeen met de vindplaats in Gorredijk.

Flora Europaea¹ karakteriseert de soort als "occasionally naturalized". Stace⁷ spreekt van "naturalized in woods and by paths". In het oorspronkelijke verspreidingsgebied wordt eveneens het voorkomen langs "roadsides, commonly in disturbed sites" genoemd.² In Flora Europaea en in Hegi⁸ wordt het (vroegere) gebruik als sierplant in tuinen genoemd en de sterke neiging tot verwildering. De sierwaarde is zeer gering en in Nederland behoort de soort als zodanig niet tot het assortiment.^{9,10}

Geum macrophyllum, die in overeenstemming met de Skandinavische flora's misschien Amerikaans nagelkruid genoemd zou kunnen worden, vertoont gelijkenis met *Geum urbanum* L.

- Eindlob van de wortelbladen in omtrek rond tot niervormig, hartvormig tot afgeknot aan de basis, veel groter dan de overige deelblaadjes. Vruchthoofdje met ca. 120–200 vruchtjes. Stijl met kleine klieren (loep) → *G. macrophyllum*
- Eindlob en de grootste deelblaadjes van de wortelbladen nagenoeg gelijk van vorm en grootte, smal tot breed wigvormig aan de basis. Vruchthoofdje met ca. 80 vruchtjes. Stijl onbeklierd → *G. urbanum*

1. F.G. Tutin et al., 1968. Flora Europaea, Vol. 2: 36. Cambridge.
2. H.A. Gleason, 1963. Illustrated Flora of the Northeastern United States and adjacent Canada, Vol. 2: 302. New York.
3. J. Lid, 1974. Norsk og Svensk Flora: 412, 414. Oslo.
4. Hämet-Ahti et al., 1986. Retkeilykasvio, ed. 3. Helsinki.
5. P. Meerts, 1995. *Geum macrophyllum* Willd. nouveau pour la Belgique, en forêt de Meerdaal. Dumortiera 61/62: 74–76.
6. A. Havrenne, 1996. A propos de la trouvaille de *Geum macrophyllum* en forêt de Meerdaal. Dumortiera 63: 31–32.
7. J. Lambinon et al., 1998. Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden, 3e druk: 319. Meise.
8. C.A. Stace, 1991. New Flora of the British Isles: 416. Cambridge.
9. G. Hegi, 1995. Ill. Fl. Mitt.-Eur. 3e druk, Band IV, Teil 2A.
10. Karst Meijer, mondelinge mededeling.
10. In Fritz Encke, 1960, Pareys Blumengärtnerei, wordt de soort in het geheel niet genoemd.